

Asia: VN/34767/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaanopintolaiksi ja ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Hämeen ammattikorkeakoulu näkee hallituksen esityksen tavoitteet hyvinä, ja toivomme että uusi lainsäädäntö tulee myös käytännössä nopeuttamaan ulkomailla opintonsa suorittaneiden henkilöiden tutkintojen ja ammattipätevyyksien tunnustamista.

Näemme, että uudelle Opetushallituksen ylläpitämälle vertailevalle tutkintotietokannalle, jolla annetaan työnantajille ja koulutuksentarjoajille väline ulkomailla suoritettujen korkeakoulututkintojen arviointiin, on suuri tarve ja sellaista käytettäisiin laajasti. Tällaista luotettavaa tietokantaa käyttäisi niin työelämän edustajat kuin koulutuksen järjestäjät.

Lausunnonantajan näkemykset koskien ulkomaanopintolakia.

Mikäli lain soveltamisalaa rajattaisiin niin, että tieteellisten jatkotutkintojen osalta ulkomailla suoritettujen tutkintojen tuottamasta kelpoisuudesta päättäisi nimittävä taho, Hämeen ammattikorkeakoulu haluaa kiinnittää huomiota siihen, että valtioneuvoston asetuksen 1129/2014 17 §:n mukaan ”[a]mmattikorkeakoulun yliopettajalta vaaditaan soveltuva jatkotutkintona suoritettu lisensiaatin tutkinto tai tohtorin tutkinto”. Tältä osin lakimuutoksella voi olla merkittävä vaikutus yliopettajien rekrytointiprosesseihin.

Hämeen ammattikorkeakoulu kannattaa lain soveltamisalan laajentamista siten, että jatkossa toimivaltaisen viranomaisen olisi mahdollista tehdä päätöksiä ulkomailla hankitun koulutuksen tuottamasta kelpoisuudesta korkeakoulututkintoa tai korkeakoulun opintosuoritusta edellyttävien tehtävien lisäksi myös sellaisiin säänneltyihin tehtäviin, joihin on säädöspohjaisena kelpoisuusvaatimuksena muu kuin korkeakoulututkinto tai korkeakoulun opintosuoritus. Tämä mahdollistaisi nykyistä sujuvamman siirtymisen esimerkiksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään.

Myös lakiehdotuksen 2 § 2 mom. ehdotettu tutkintojen ja koulutusten vastaavuuden määrittäminen vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta, ja vastaisi esimerkiksi haasteeseen, että joissakin maissa varhaiskasvatuksen lastenhoitajan koulutusta lähimmäksi voi tulla korkeakoulututkinto. Näemme, että on tarkoituksenmukaista, että tutkintojen ja koulutusten alojen vastaavuuden arviointi tehtäisiin niihin johtavien opintojen ja kokonaisuuksien laajuuden, vaativuuden ja sisällön samankaltaisuuden perusteella, ja että koulutuksen tasolla ei olisi lähtökohtaisesti merkitystä arvioinnissa.

Hämeen ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu pitää tärkeänä, että ammatillisten opettajankoulutusten hakijat, jotka ovat suorittaneet hakukelpoisuuden tuottavat opintonsa ulkomailla, voivat jatkossakin hakea päätöstä tutkinnon tai opintojen rinnastamisesta.

On myös keskeistä, että rinnastamispäätökset tekee jatkossakin Opetushallitus keskitetysti. Keskitetty arviointi varmistaa hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun ja ehkäisee tilanteita, joissa oppilaitosten tai koulutuksen järjestäjien omat arviot voisivat johtaa erilaisiin tulkintoihin rinnastettavuudesta. Jos rinnastamispäätöksiä ei tehtäisi keskitetysti, se vaatisi myös kaikilta ammatillisilta opettajakorkeakoulujen henkilökunnan kouluttamista, lisäresursointia ja laaja-alaista kansallista yhteistyötä.

Hämeen ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu kannattaa, että Opetushallitus jatkossakin päättää täydentävistä opinnoista, suoritettavien opintojen laajuudesta ja niiden sisällöstä.

Lausunnonantajan näkemykset ammattipätevyyslain muutoksista.

Hämeen ammattikorkeakoulu pitää, ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n tavoin, lähtökohtaisesti kannatettavana lainsäädännön tavoitetta siitä, että ammattipätevyyden tunnustamista koskeva toimivalta on ensisijaisesti sillä taholla, joka myöntää oikeuden harjoittaa kyseistä ammattia. Tämä vahvistaa asiantuntemuksen hyödyntämistä päätöksenteossa ja tukee yhdenmukaista ratkaisukäytäntöä.

On tärkeää, että esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon säänneltyjen ammattien osalta päätöksen tekee jatkossakin se viranomainen, jolla on osaamista arvioida kyseisten ammattien edellyttämää osaamista.

Eerola Sabina
Hämeen ammattikorkeakoulu Oy

